

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Valg af Borgmestre.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 2179).

Sagen sattes til Forhandling.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Rørdam): Det Forslag, her foreligger, om folkevalgte Borgmestre i Købstæderne, er en gammel Bekendt, om ikke netop i den Skikkelse, hvori det nu foreligger. Det har været forelagt mange Gange tidligere i lignende Former. Det er snart 30 Aar, siden denne Sag kom paa Dagsordenen her i Tinget, og der har Gang efter Gang været fremsat Forslag om dette Spørgsmaal, som med overvejende Majoritet, næsten enstemmig, ere blevne vedtagne her i Tinget. Gang efter Gang have Rigsdagsmænd af de forskellige Venstregrupper her i Tinget udtalt sig til Gunst for dette Forslag, ligesom Forslaget altid fra Socialdemokratiet har faaet den varmeste Støtte. Da Forslaget sidst var paa Dagsordenen her i Rigsdagen, fremsat fra socialdemokratisk Side, i Rigsdagssamlingen 1905—06, var det ærede Medlem fra Frederikssund (Sigurd Berg) Indenrigsminister, og han modsatte sig den Gang Forslaget, idet han skød sig ind under, at man maatte vente, indtil der var vedtagen en ny Retsreform og en ny kommunal Valglov for Købstæderne. Begge disse Ting ere nu gennemførte, saa nu skulde man jo ikke tro, at der længere kunde være noget til Hinder for at gennemføre et saadant Forslag.

Allerede i Rigsdagssamlingen 1882—83 blev dette Forslag fremsat første Gang, og blandt dem, der den Gang anbefalede Lovforslaget og støttede det varmt, vare Mænd som Monrad og C. Berg, og allerede den Gang fremhævede Monrad i den Tale, hvormed han indledede Forhandlingen om dette Spørgsmaal, at der var to Grundlovsparagraffer, nemlig §§ 91 og 71, der i høj Grad tjente til Støtte for dette Forslag. I Grundlovens § 91 bestemmes det, at Kommunernes Ret til under Statens Tilsyn selvstændigt at styre deres Anliggender vil blive ordnet ved Lov. Dette er allerede gennemført for mange Tider siden for Landkommunernes Vedkommende ved Kommunalloven af 1867, ligesom det ogsaa er gennemført for Københavns Kommune; det er kun Købstadkommunerne, der her indtage en Særstilling. I Grundlovens §

71 bestemmes det, at Retsplejen vil være at adskille fra Forvaltningen efter de Regler, der fastsættes ved Lov, og det er derfor egentlig mærkeligt, at man ikke i de mange Aar, hvor der har været arbejdet for denne Sag, er kommen synderlig videre og det til Trods for, som jeg nævnedes før, at saa mange af Venstres ledende Mænd i Aarenes Løb have kæmpet for denne Sag.

Jeg skal ikke her udrede hele denne Sags historiske Gang gennem Tinget, det vilde sikkert føre for vidt. Der har, som jeg nævnedes, været fremsat Forslag om denne Sag mangfoldige Gange. Der behøves heller ikke at anføres ret meget til Begrundelse af Forslaget, det taler i Virkeligheden for sig selv. Dette, at Provinskøbstæderne ligesom Landkommunerne og København komme til at styre deres egne Anliggender, og at Formanden for det kommunale Raad vælges af det kommunale Raad selv, er en saa naturlig Ting, at der neppe er nogen, der længere vil gøre Indvendinger herimod. Det, der maaske kunde rejse nogen Indvending imod, er selve Indholdet af Forslaget, selve den Maade, hvorpaa det her er affattet, men jeg tvivler ikke paa, at hvis det høje Ting kan finde en mere hensigtsmæssig Form, vil der fra Forslagsstillernes Side intet være til Hinder for, at man retter sig derefter og modtager Ændringsforslag, som kunne gøre Sagen mere praktisk.

I Lov om Købstadkommunernes Styrelse af 26. Maj 1868 fastsættes det i § 6, at Antallet af Byraadets valgte Medlemmer bestemmes ved en kommunal Vedtægt. Tallet skal altid være ulige, ikke under 7 og ikke over 19. Vi have ændret disse Tal i dette Forslag til henholdsvis 9 og 25. Det er sket under Hensyn til den nye Valglov, hvorved Vælgernes Antal er forøget meget, og hvorved der ogsaa er indført Forholdstalsvalg. Derfor vil der sikkert være Grund til at sætte de valgte Medlemmers Antal op. Vi have ligeledes ment, det var rigtigst, at Borgmesteren, Formanden for Byraadet, vælges paa 1 Aar ad Gangen i Analogi med, hvad der finder Sted i Landkommunerne, og i Analogi med, hvad der finder Sted i dette Ting og i det andet Ting. Jeg tror, det vil være hensigtsmæssigt, at man efter et Aars Forløb kan komme af med en Mand, der ikke egner sig til at være Borgmester, Formand i Byraadet. Det er imidlertid ikke et Principspørgsmaal, at der her netop sættes et Aar; skulde man finde det hensigtsmæssigt, at der blev indsat et